

TECHNOLOGIJŲ KORPUSAS

Lietuvos mokinių technologijų olimpiados „Metų laikai“ namų darbo aprašas

Suvenyras „Metų laikai“

Darbą atliko:

7b klasės mokinys
Edvinas Rusteika

Darbo vadovas:

Technologijų mokytojas
Aurimas Adomaitis

Kaunas, 2014

TURINYS

Įvadas

Kristijono Donelaičio asmenybė

2014 metai - 300 metų jubiliejus

Idėjų paieška dirbiniui

Idėjos įgyvendinimo etapai

Eskizas

Technologiniai procesai, idėjos įgyvendinimas

Išvados

Naudota literatūra

Įvadas

Šiais metais sukanka 300 metų žyriam lietuvių grožinės literatūros pradininkui Kristijonui Donelaičiui. Todėl Lietuvos mokinių technologijų olimpiados tema šiais metais yra pavadinta žymiausio Kristijono Donelaičio kūrinio pavadinimu „Metų laikai“. Šiame darbe aprašysiu technologijų olimpiados namų darbo idėjos atsiradimo ir įgyvendinimo procesus.

Pagrindinis darbo tikslas: *aprašyti Lietuvos mokinių technologijų olimpiados namų darbo idėjos įgyvendinimo etapus.*

Darbo uždaviniai:

Rinkti ir kaupti informaciją apie Kristijoną Donelaitį.

Rinkti informaciją apie Lietuvos liaudies buitį.

Numatyti idėjos įgyvendinimo etapus.

Sugeneruoti idėją būsimam dirbiniui.

Pateikti idėjos detalizavimą ir aprašyti technologinius procesus.

Kristijono Donelaičio asmenybė

Kristijonas Donelaitis (1714 m. sausio 1 d. Lazdynėliai, Gumbinės apskritis, Prūsijos karalystė – 1780 m. vasario 18 d. Tolminkiemis, palaidotas Tolminkiemio bažnyčioje) – evangelikų liuteronų kunigas, Mažosios Lietuvos lietuvių grožinės literatūros pradininkas.

Pirmasis paminklas K. Donelaičiui pastatytas Klaipėdos centre (skulptorius Petras Deltuva). K. Donelaičio garbei Pamyro kalnuose pavadinta Donelaičio viršūnė (1837 m).

Gimė laisvųjų valstiečių šeimoje 1714 m. sausio 1 d. Apie 1731 m. įstojo į Karaliaučiaus Knypuvos katedros mokyklą, kurią baigė 1736 m. 1736–1740 m. Karaliaučiaus universitete studijavo teologiją, lankė lietuvių kalbos seminarą.

1740–1742 m. Stalupėnų mokyklos muzikos mokytojas ir choro vedėjas, nuo 1742 m. mokyklos vedėjas (rektorius). Nuo 1743 m. iki mirties – Tolminkiemio klebonas. Pastatydino mokyklą, klebonų našlių namą, perstatė kleboniją, bažnyčią.

Laisvalaikiu rašė eiles lietuvių ir vokiečių kalba, komponavo muziką, dirbo barometrus, muzikos instrumentus, optinius prietaisus. Pirmieji du poeto gyvenimo Tolminkiemyje dešimtmečiai buvo nepalankūs jo kūrybiniam darbui. Atsidėti kūrybai trukdė įtempti santykiai su vietos valdžia; jį slėgė tautiškai mišrios (2/3 vokiečių, 1/3 lietuvių) parapijos administravimas,

klebonijos ūkio reikalai. Kliudė ir Septynerių metų karas (1756–1763), kuris 1756 m. tiesiogiai palietė Tolminkiemį.

Literatūrinį darbą K. Donelaitis pradėjo apie 1740–1743 m. Išlikusios 6 pasakėčios, spėjama, parašytos ankstyvuojų kūrybos laikotarpiu – „Lapės ir gandro čėsnis“, „Rudikis jomarkininks“, „Šuo Didgalvis“, „Pasaka apie šūdvalį“, „Vilks provininks“, „Aužuols gyropelnys“ (apie 1750–1760 m., L. G. Rėza paskelbė rinkinyje „Aisopas“ 1824 m.). Tai pirmieji originalūs šio žanro kūriniai lietuvių literatūroje. Be ezopinių, K. Donelaitis naudojo tautosakinius ir originalius siužetus; pasakėčioms būdinga emociingumas, ilgi moralai.

K. Donelaitis sukūrė eiliuotą pasakojimą „Pričkaus pasalai apie lietuvišką svodbą“, eilėraščių vokiečių kalba (žinomi trys). Išliko K. Donelaičio laišakai J. Jordanui (MII, 1 lietuvių, 1 vokiečių kalba), įrašai gimimo metrikų knygoje (1743–1754 m., 1757–1770 m., 1774–1779 m., vokiečių kalba), žemių separacijos bylos dokumentai (1775–1778 m.), mokyklų vizitacijos, bažnyčios statybos, parapijos administravimo raštai (1756–1767 m.), autobiografinio ir dalykinio pobūdžio „Žinios“ (1773–1779 m.), skirtos būsimam Tolminkiemio klebonui, brošiūra apie separacijos naudą (1769 m., vertimasis iš vokiečių kalbos)

Pagrindinį savo kūrinį, poemą „Metai“, K. Donelaitis rašė veikiausiai 1765–1775 m., tiksliai data nežinoma. K. Donelaitis davė pavadinimus tik atskiroms poemos dalims: „Pavasario linksmybės“, „Vasaros darbai“, „Rudenio gėrybės“ ir „Žiemos rūpesčiai“. Išliko dviejų pirmųjų dalių autografa ir visų dalių J. Hohlfeldto nuorašas (saugo Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas). Pavadinimas „Metai“ pirmą kartą pavartotas Liudviko Rėzos parengtame pirmajame K. Donelaičio poemos leidime. Pats K. Donelaitis savo kūrybos nespausdino. Pirmasis K. Donelaičio raštų leidėjas buvo Liudvikas Rėza, „Metus“ jis paskelbė 1818 m. Ciklo dalis L. Rėza kiek patrupino, pagedagavo, sujungė į vieną kūrinį ir išleido kartu su vertimu į vokiečių kalbą.

Poemoje vaizduojamas Rytų Prūsijos lietuvių valstiečių gyvenimas. Joje K. Donelaitis sukūrė ryškių baudžiauninkų paveikslų, kaimo buities, papročių vaizdų, lyrinių gamtovaizdžių, pirmuosius lietuvių literatūroje groteskiškus dvarininkų šaržus, nevengė hiperbolizavimo, satyros, burleskos, humoro. K. Donelaitis kėlė prigimtinės žmonių lygybės idėją, aukštino darbą, dorą, žadino lietuvininkų (būrų) tautinę savimone, tautiškumą gretino su dorybėmis. Poemai būdinga krikščioniška pasaulėjauta, didaktika, sodri, žodinga kalba. Ji parašyta antikizuotu unikaliu (toniniu ir metrinu) hegzametru, pėdoje kirčiuojant tik ilgą skiemenį.

„Metai“ išversti į vokiečių, anglų, švedų, čekų, vengrų, latvių, rusų, baltarusių, lenkų, gruzinų, ukrainiečių, armėnų kalbas. Tolminkiemyje įkurtas Donelaičio memorialinis muziejus.

2014 metai - 300 metų jubiliejus

Šiais metais sukanka 300 metų, kai gimė Kristijonas Donelaitis. Tai yra jubiliejus ne tik mūsų literatūros klasiko, bet ir grožinės literatūros, kadangi su Kristijono Donelaičio poema „Metai“ prasidėjo lietuvių grožinė lietarūra.

Idėjų paieška dirbiniui

Olimpiados tema yra „Metų laikai“ skirta Kristijono Donelaičio gimimo jubiliejui paminėti. Išgirdus tokią temą pati pirma mintis buvo padaryti lietuviškos pirkios maketą, kurioje gyvendavo kaimo žmonės. Internete radau visokiausių pavyzdžių, tačiau dėl laiko trūkumo buvo atsisakyta šios idėjos.

1 pav. Analogų paieška: lietuviškos pirkios fragmentas

Buvo nuspręsta, kad reiktų padaryti suvenyrą, kuriame atspindėtų lietuviškos pirkios fragmentai (raštai, langinės, stogas). Tam tikslui pirmiausia buvo idėja perteikta ant popieriaus lapo, nupiešiant idėjos eskizą.

Idėjos įgyvendinimo etapai

Eil. Nr.	Darbo etapai	Darbų atlikimo terminai	
		Darbo pradžia	Darbo pabaiga
1.	Idėjų paieška	2013 gruodžio mėn.	2014 sausio mėn.
2.	Idėjos grafinis vaizdavimas.	2014 sausis 13 d.	2014 sausis 20 d.
3.	Idėjos detalizavimas.	2014 sausis 20 d.	2014 sausis 28 d.
4.	Technologiniai procesai, idėjos įgyvendinimas.	2014 sausis 28 d.	2014 vasario 24 d.

2 pav. Idėjos eskizas

Technologiniai procesai, idėjos įgyvendinimas

Reikalingos medžiagos ir darbo priemonės:

Liniuotė, pieštukas, medienos pjūklas, švitrinis popierius, ažuolo medienos ruošiniai, lakas, karšti klijai, PVA medienos klijai teptukas, mediniai kaiščiai, organinis stiklas, pirografas, gręžimo staklės.

Technologiniai procesai:

1. Pasiruošiamė kietmedžio ruošinius, atsipjaunamė reikiamo ilgio rąstukus, nušlifuojamė.
2. Išgręžiamė rąstukuose skylutes kaiščiams.
3. Naudojamės PVA klijais ir kaiščiais sujungiamė rąstukus į vientisą konstrukciją, palikdami ertmę langui.
4. Išpjaunamė laginės detales, priklijuojamė jas prie pagrindinės konstrukcijos.
5. Išsipjaunamė stogo detales, jas suklijuojamė ir naudojant kaištukus ir PVA klijus priklijuojamė surinktą stogą prie pagrindinės sienos.
6. Iš likusių detalių išsipjaunamė pagrindui stovą ir naudojant kaiščius priklijuojamė jį prie pagrindinės sienos.
7. Nulakuojamė.

Galutinis dirbinio vaizdas

3 pav. Galutinis idėjos vaizdas

Išvados

1. Atliekant darbą buvo domėtasi Kristijono Donelaičio asmenybe, buvo surinkta informacija, kuri teigia, kad Kristijonas Donelaitis yra Mažosios Lietuvos lietuvių grožinės literatūros pradininkas.
2. Domėtasi apie Lietuvos kaimo žmogaus buitį, pateikta grafinė medžiaga apie kaimo žmonių gyvenamuosius namus.
3. Sugalvota ir įgyvendinta idėja Lietuvos mokinių olimpiados namų darbui.

Naudota literatūra

1. http://lt.wikipedia.org/wiki/Kristijonas_Donelaitis
2. <http://www.tekstai.lt/zurnalas-metai/7175-metu-anketa-kristijonui-donelaiciui-300-viktorija-daujotyte-giedra-radvilaviciute>
3. <http://www.sarmatas.lt/12/kristijonui-donelaiciui-vienam-is-lietuviu-literaturos-pradininku-300-metu/>
4. http://www.google.lt/imgres?client=opera&hs=hf1&sa=X&channel=suggest&biw=1247&bih=847&tbm=isch&tbnid=ugiKaqGSMKigWM%3A&imgrefurl=http%3A%2F%2Fars.mkp.emokykla.lt%2Fliet_tautodaile%2Fgyven_pastatai.htm&docid=-miURZWXw1E56M&imgurl=http%3A%2F%2Fars.mkp.emokykla.lt%2F03_iliustr%2Fra_36.jpg&w=350&h=254&ei=ZC4PU4PGCYqN4ATBhoC4Dg&zoom=1&ved=0CG8QhBwwBg&iact=rc&dur=1048&page=1&start=0&ndsp=13